

Kalataloussäätiön hallituksen kertomus viidenneltä
toimikaudelta 1.3.1952 - 1.3.1953.

I. Toiminnan yleispiirteet.

Kertomusvuonna on Kalataloussäätiön toiminta jatkunut viime syksyyn saakka vähäisen valtionavun ja yksityisten lahjoitusten turvin. Syksyllä sai Säätiö nk. kalastuskorttivaroista 1 milj. mk avustuksen toimintansa toteamiseen. Tämän avustuksen turvin laajennettiin syksyyn aikana toimintaa tutkimusalalla ja saatettiin alustavasti käyntiin varsinkin laajat tutkimukset sekä suoritettiin valmistelut niiden läpiviemiseksi. Valitettavasti on esiintynyt vaikeuksia tätä tehostettua toimintaa varten tarvittavien varojen saamisessa kuluvan vuoden aikapuolisella. Toiminta on kuitenkin kertomusvuoden loppuun saakka voitu pitää käynnissä suunnitellulla laajamallilla pohjalla ja vasta kuluvana vuonna voitaneesada varaus tutkimustyön jatkumisesta siinä laajuudessa kuin alustavat työt syksyyn aikana edellyttävät.

II. Hallintoneuvosto, hallitus ja toimihenkilöt.

Hallintoneuvosto on toimivuonna pitänyt yhden kokouksen. Hallituksen asettama työvaliokunta (herrat Serlachius, Järnefelt, Haima ja Lehto) on kokoontunut neljä kertaa. Säätiön toiminnanjohtajana on kertomusvuonna edelleen ollut professori Erkki Haima. Sihteerinä ja rahastonhoitajana on ollut rva Kirsti Ruokana. Porlan johtajana on ollut prof. Haima ja sen tieteenalana neuvonantajana prof. Järnefelt. Koskenan assistenttina on edelleen toiminut maist. Nyhänen. Vakinaisena kalastusmestarina on ollut kalastusmestari Kajoseari. Elok-marraskuun alussa voitiin Kalataloussäätiön kalastuskorteista saatujen varojen turvin palkata maist. Nyhänen lisäksi kaksi kalastusbiologia, maisterit B-J Viikgren ja S. Leinonen. Saman aikaa kiinnitettiin Porlan lisätoimilain kalastusmestarin avuksi kalastusmestari N. Lehtilä.

III. Toimipiteet varsinaisella toiminta-ajalla.

Jatkuvista havainnoista ja tutkimuksista saadut tulokset on liitetty Säätiön arkistoon. Porlan laitoksella on suoritettu seuraavia Säätiön toimintasuunnitelman puitteissa:

- Koejärviissä on kertomusvuonna suoritettu jatkuvia lämpötila-havaintoja. Lonjanjärviessä on suoritettu kertomusvuonna lisäksi koekalastuksia ja havaittu tiettyjä korrelaatioita varsinkin kuumapyyhin ja lämpötilan välillä. Näitä havaintoja tulian jatkamaan ja voidaan odottaa, että tutkimuksesta saadaan eräitä käytännön kalastukselle varsin arvokkaita tuloksia, mikäli tehdyt havainnot jatkotutkimuksissa osoittautuvat yleisimminkin paikkansa pitäviksi.
- Säänhavaintoseuran havainnot on luovutettu Ilmätieteelliselle keskuslaitokselle.
- Kalanviljelytoiminta ja istutukset ilmenevät erillisestä ko. toimintaa esittelevästä liitteestä (kalastusmestari Kajosaari).
- Laitoksen vesityösystemissä tapahtui kertomusvuoden aikana varsin ratkaiseva muutos Kokemäenjoen Nitroyhdistyksen myytyä Lonjan kauppalalle laitoksen ylempät lähdäsaiteet (vrt. liite 1). Täällä takia jouduttiin laitoksella suorittamaan kuluva talven aikana osittain jo alkuvaiheessa suoritettujen perustutkimusten kalataisia havaintoja. Nämä havainnot, joita koko talven on suorittanut säätiön kalastusmestari, antavat varsin selviä ja mielenkiintoisia viitteitä veden happitelouden vaihteluista ja kalojen soistautumisesta niissä.
- Iisalmen läheisillä vesialueilla aloitettiin kesällä tutkimukset ko. vesien yleisen luonteen selvittämiseksi. Tutkimus, jonka kustantaa teollisuusneuvos Åberg, valmistuu ensi kesänä (miehist. Heikonen ja Nykänen).
- Haminan kaupungin vesillä aloitettiin niinkään tutkimustyöt siellä tapahtuneiden kalojen myrkyllisen joukkokuoleman syy

selvittämiseksi. Primäärinen syy onkin jo selvitetty. Työ valmistuu kesällä (maist. Ryhänen).

- Kalakeriäshiellä on tutkimuksia edelleen jatkettu. Työ toivotaan saatevan päätökseen materiaalin sauteen jo keuhkilla, joskin on todennäköistä, että tietyt, jatkuvia havaintoja siellä on suoritettava varsinaisen tutkimuksen valmistuttuakin (maist. Ryhänen ja Leinonen).

- Karututkimuksia (kalakkiainevaihdanta) on jatkettu. Tähän työhön on ollut käytettävissä varsin rajoitetusti aikaa. Työtä jatketaan kaluvana vuonna ja materiaali saadaan sen aikana todennäköisesti käsiteltyä (maist. Ryhänen).

- Uittovanimo-tutkimuksia on jatkettu laasti kokonaisina (maist. Artimo).

- Prof. Järnefelt on Porlan laitoksella jatkanut sustontutkimuksia. Kc. tutkimukset ovat herättäneet mielenkiintoa limnologi-
piirissä muassa rajojen ulkopuolellakin.

- Prof. E. Suomalainen on jatkanut kromosomikalatutkimuksia. Työhön on Porlan laitos hankkinut materiaalia.

- Kapteeni O. Heppovaara on jatkanut Haimaalla järvi- ja järvi-
saintojen selvittelyä.

- Lääkintöasema Orion Oy:n tilauksesta suoritettiin tutkimus kuu-
ruulle perustettavan teollisuuden mahdollisista haitoista ja
toimenpiteistä jätevesikäsittelyä järjestämiseksi (prof. Halmes
ja maist. Ryhänen).

- Vanajaveden likaantumuksesta on laadittu alustava tutkimussuunnitelma. Valmistavat työt on osittain suoritettu. Mikäli työ voidaan kaikessa laajuudessaan saada käyntiin, tulee siitä Kalatalous-
laitosten päätyö kahdeksi tai kolmeksi seuraavaksi toimivuodeksi. Työhön tulee osallistua laitosten koko henkilökunta.

- Kymijoen Pyhtään suuhaarassa on aloitettu työt alueen lika-
tumissuhteiden selvittämiseksi. Työtä jatketaan seuraavana toimi-

kautana (prof. Järnefelt ja maist. Leinonen).

- Tärkeimpien hyötykalojen kasvatukseen selvittämiseksi aloitettiin laboratoriotyöt viime syyskuussa. Työn tarkoituksena on selvittää kalavesien hoitotyön kannalta tärkeät eri kalalajien ja niiden mädin sekä poikasten happipainimit (maist. Vikgren).

- Kalojen liikkumisrytmiä vuorokautisten vaihtelujen selvittämiseksi on suoritettu koesarjoja Forlan laitoksella. Tarkoituksena on selvittää lähinnä sopivimmat pyydysten lauku- ja nostoajat sekä niiden riippuvaisuus sääsuhteista (maist. Vikgren).

IV. Opetustoiminta

Maisteri Ryhänen on pitänyt kalavesitutkimuksia käsittelevät kurssit Virchanien kalastajakoululla (1 viikko) ja Tarvaalan kalastuskoulukurssilla. (2 ½ viikkoa).

V. Mun toiminta.

Maist. Ryhänen on kesälomansa aikana suorittanut teoreettisia tutkimuksia Hämejärvellä, Pääjärnteellä, Milpisjärvellä ja Inarinjärvellä. Työ, jonka johtaa prof. Järnefelt, on tarkoitettu julkaistavaksi Kansainvälisen limnologi yhdistyksen Suomen-kongressin yhteydessä.

Esitelmät: Toiminnanjohtaja on pitänyt useita esitelmiä ja pakinoita sekä radioesitelmät useissa kalastajien järjestöjen kokouksissa. Maisteri Ryhänen on pitänyt esitelmiä mm. Lappeenrantaan, Helsingissä, Iisalmella ja Valkeakoskella kalavesien hoitoon ja jätevesitutkimuksia käsittelevistä kysymyksistä.

VI. Toimisto

Toimistoon on tullut n. 80 kirjettä ja lähetetty 150 kirjettä. Paperit on lahjoittanut G.A. Serlachius Oy.

VII. Säätiön tulot ja menot v. 1952 sekä taloudellinen asema v. 1952 lopussa selviävät ohjeesta liitteestä (liite 2).